

Łożysko oporowe

NUMER INWENTARZA:

CMM/S/276

TYTUŁ:

Łożysko oporowe

AUTOR:

Delegat Zjednoczenia Przemysłu Maszynowego (Z.P.M.) w Gdańsku (projekt) Stocznia Gdańska (produkcja)

CZAS POWSTANIA:

1948-1949

TYP OBIEKTU:

urządzenie

RODZAJ:

technika

WYSOKOŚĆ:

900 mm

SZEROKOŚĆ:

830 mm

DŁUGOŚĆ:

820 mm

WŁAŚCICIEL:

Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

KOLEKCJA:

maszyny i urządzenia, s.s. "Sołdek"

MIEJSCE POWSTANIA:

Gdańsk, Polska

MIEJSCE POZYSKANIA:

Szczecin, Polska

MATERIAŁ:

metal

TECHNIKA:

przemysł okrętowy

DZIAŁ:

Oddział Statek-muzeum "Sołdek"

DARCZYŃCA:

Ofiarowany przez Polską Żeglugę Morską (PŻM)

LOKALIZACJA:

Oddział Statek-muzeum "Sołdek" w Gdańsku, wystawa

OPIS:

Łożysko oporowe umieszczone jest na pierwszym odcinku wału za silnikiem, stanowiącym tzw. wał oporowy. Wał oporowy posiada jeden lub więcej pierścieni (kołnierzy), które opierają się o łożysko oporowe połączone mechanicznie z dnem statku. Wał za pośrednictwem łożyska oporowego przenosi napór oraz siły osiowe generowane przez obroty śruby na kadłub. Brak łożyska oporowego skutkowałby przeniesieniem sił z wału na silnik główny, a w konsekwencji jego uszkodzenie uniemożliwiałoby dalszą eksploatację. W okresie budowy „Sołdka” w zastosowaniu znajdowały się trzy typy łożysk oporowych (według kolejności wprowadzenia do eksploatacji): kabłąkowe (Modsleya), klockowe (Michella) i toczne. Różnica w ich konstrukcji wynikała z zastosowanej metody rozwiązania problemu tarcia między obracającym się wałem oporowym a łożyskiem oporowym. Na „Sołdku” zainstalowane jest łożysko oporowe OM 25/13 typu Michell. Łożysko powstało na podstawie projektu Zjednoczenia Przemysłu Maszynowego w Gdańsku.

Opis fizyczny: Osadzone na wale śrubowym. Górna część korpusu w formie kwadratu z bolcem i 2 uchami kolistymi; zakończenie koliste opasujące wał śrubowy. Od strony prawej burty 2 duże otwory wlewowe zamykane śrubami z nakrętką. Pomiedzy nimi rurka wskaźnika poziomu oleju o wysokości 65 centymetrów. Malowanie: całość zielona, wskaźniki: czarny, kłapy wlewu oleju: czerwone. S.s. „Sołdek” to pierwszy stalowy statek pełnomorski zbudowany w polskich stoczniach po drugiej wojnie światowej. Jest to jednocześnie prototyp serii węglorudowców (częściej nazywanych rudowęglowcami) B30. Armatorem s.s. „Sołdek” była Polska Żegluga Morska, a portem macierzystym Szczecin. Uroczyste podniesienie bandery odbyło się 25 października 1949 roku. Statek odbył 1476 podróży w czasie służby trwającej 31 lat i 65 dni – co stanowi rekord polskiej floty pod względem ilości rejsów z ładunkiem w podanym okresie. W tym czasie przewiózł 3,5 mln ton węgla i rudy żelaza. Odwiedził 60 portów, głównie w Szwecji i Danii, dowodzony był przez 50 kapitanów. Statek wycofano ze służby 30 grudnia 1980 r. i przekazano na muzeum w dniu 28 kwietnia 1981 roku. 17 lipca 1985 roku s.s. „Sołdek” został udostępniony do zwiedzania jako oddział Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

BIBLIOGRAFIA:

Sienicki I., Dzieje statku-muzeum „Sołdek”, Gdańsk 1988. Darski S., Dobromirski W., Elementy techniki statku morskiego, Łódź-Warszawa 1957. Kisielewski M., Atlas okrętowych kotłów i maszyn parowych, tom II - Maszyny parowe łokowe, Warszawa 1954. Huras B., Serce „Sołdka” [w:] Zaczęło się od „Sołdka”. Sympozjum w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku, 6 listopada 2008 roku, Studia i materiały Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku, Gdańsk 2009. Łożysko oporowe OM 25/13, Delegat Z.P.M. w Gdańsku, 1948, [CMM/APK0/684]. Węgrocka M., Juściński R., Eksploatacja i dowódca s.s. „Sołdek” na podstawie zasobu archiwalnego CMM i materiałów prasowych [w:] 25 lat statku-muzeum „Sołdek”. Sympozjum w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku, 6 listopada 2006 roku, Studia i materiały Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku, Gdańsk 2008.

Projekt Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym w Tczewie – budowa infrastruktury kultury Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

WSPARCIE UDZIELONE Z FUNDUSZY NORWESKICH I FUNDUSZY EOG, POCHODZĄCYCH Z ISLANDII, LIECHTENSTEINU I NORWEGII, ORAZ ŚRODKÓW KRAJOWYCH.

[POLITYKA PRYWATNOŚCI](#)